

Fundusze Europejskie
dla Podlaskiego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik nr 3 do Regulaminu konkursu

Instrukcja Wypełniania Załączników

Program	Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027
Priorytet	II. Region przyjazny środowisku
Działanie	2.4 Energia odnawialna
Typ	Budowa lub rozbudowa magazynów energii elektrycznej oraz magazynów ciepła poprawiających sprawność wykorzystania energii z OZE.
Nabór	FEPD.02.04-IZ.00-001/23
Ogłoszenie naboru	31.08.2023
Nabór wniosku	31.08.2023 od godz. 10:00 – 10.10.2023 do 23:59
Sposób wyboru	Konkurencyjny

Białystok, sierpień 2023r.

Spis treści

Spis treści	2
1. Studium wykonalności	3
1.1. Ogólna charakterystyka Wnioskodawcy	4
1.2. Analiza istniejącego otoczenia społeczno-gospodarczego	4
1.3. Definicja celów projektu	4
1.4. Identyfikacja projektu	4
1.5. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji	4
1.6. Analiza finansowa, w tym obliczenie wartości dofinansowania	5
1.7. Analiza kosztów i korzyści – Analiza ekonomiczna / Analiza efektywności kosztowej.....	5
1.8. Model finansowy	6
1.9. Analiza ryzyka i wrażliwości	6
1.10. Informacje dotyczące wykonalności technicznej projektu.....	7
1.11. Informacje dotyczące zasobów ludzkich i technicznych.....	7
1.12. Analiza ryzyka z uwzględnieniem:	7
1.13. Test pomocy publicznej.....	8
2. Dokumenty związane z przeprowadzeniem postępowania oceny oddziaływania na środowisko	8
3. Kosztorys inwestorski	10
4. Dokumenty finansowe	10
5. Procedury realizacji projektu grantowego	11
6. Inne (jeżeli dotyczy)	11

Integralną częścią wniosku o dofinansowanie realizacji projektu ze środków EFRR w ramach FEdP 2021-2027 są załączniki, które służą do uzupełniania, uwiarygodniania bądź weryfikacji danych opisywanych we wniosku o dofinansowanie.

Instytucja Organizująca Nabór (ION) zastrzega sobie prawo do wezwania Wnioskodawcy do dostarczenia innych dokumentów niewymienionych w niniejszej Instrukcji pod warunkiem, że będą one niezbędne do oceny spełniania kryteriów wyboru projektów.

Sposób przygotowania załączników, w tym sposób ich podpisania opisano w Regulaminie wyboru projektów (Regulaminie).

Wszystkie załączniki oraz dołączone decyzje administracyjne (z wyłączeniem pozwolenia na budowę/zgłoszenia robót budowlanych, decyzji środowiskowych oraz indywidualnej interpretacji podatkowej w sprawie kwalifikowalności podatku VAT) powinny być **ważne na dzień składania wniosku o dofinansowanie** oraz faktycznego rozpoczęcia realizacji projektu (w szczególności dotyczy to projektów obejmujących roboty budowlane) oraz opatrzone adnotacją organu wydającego o ich ostateczności (jeżeli dotyczy). Oznacza to, że data sporządzenia dokumentu nie może być późniejsza niż złożenie wniosku o dofinansowanie. Dodatkowo, wprowadza się ograniczenia co do ważności dokumentu dla niektórych załączników – np. prawomocne pozwolenie na budowę/zgłoszenie robót budowlanych co do zasady nie może być starsze niż 3 lata, a kosztorys inwestorski może być sporządzony maksymalnie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu.

1. Studium wykonalności

Należy przedłożyć dokument w wersji elektronicznej w formacie PDF aktywnym (wydruk do pdf).

ION nie narzuca szablonu Studium wykonalności, a jedynie przedstawia minimalny zakres informacji, który jest niezbędny z punktu widzenia oceny projektu. W związku z tym, Wnioskodawca ma możliwość zastosowania indywidualnego podejścia w zależności od potrzeb i złożoności projektu. Należy unikać nadmiernego rozbudowywania opisów i podawania informacji zbędnych dla oceny wykonalności projektu. Informacje powinny być konkretne i jednoznaczne, a tam gdzie to możliwe, poparte danymi liczbowymi.

Dane zawarte w Studium wykonalności muszą odpowiadać stanowi faktycznemu. Należy zwrócić szczególną uwagę, aby informacje zawarte w dokumencie były spójne z zapisami zawartymi we wniosku o dofinansowanie oraz w pozostałych załącznikach. Dokumentacja, jako całość, powinna umożliwić dokonanie oceny w ramach obowiązujących kryteriów. Wnioskodawca ponosi pełną odpowiedzialność za informacje zawarte w składanych dokumentach.

Studium wykonalności musi być zgodne z wymogami Wytycznych Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczących zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027 – zwanych dalej Wytycznymi, obowiązujących w dniu ogłoszenia naboru wniosków (w tym w zakresie ogólnej metodyki przeprowadzania analizy, opisu założeń do analizy, wyboru metody w zależności od kategorii inwestycji, określenia nakładów inwestycyjnych, rozliczeń VAT, kosztów, przychodów

projektu i kalkulacji taryf, nakładów odtworzeniowych, wartości rezydualnej, ustalenia i uzasadnienia wartości wskaźników finansowej efektywności, trwałości finansowej. Do Studium wykonalności należy załączyć obliczenia w formie arkusza kalkulacyjnego, które muszą umożliwiać weryfikację poprawności dokonanych wyliczeń (odblokowane formuły). Uwzględniając postanowienia Wytycznych oraz kryteria wyboru projektów w ramach Działania 2.7 Adaptacja do zmian klimatu, Typ projektu: Rozwijanie systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego oraz systemów ratownictwa, Studium wykonalności powinno zawierać w szczególności następujące elementy:

1.1. Ogólna charakterystyka Wnioskodawcy

Podstawowe informacje dotyczące Wnioskodawcy, w tym formę organizacyjno-prawną podmiotu, opis działalności.

1.2. Analiza istniejącego otoczenia społeczno-gospodarczego

Opis uwarunkowań regionu istotnych z punktu widzenia projektu, aspektów instytucjonalnych, rozwojowych, planów, bieżącego wyposażenia w infrastrukturę i/lub świadczone usługi, inne informacje i dane statystyczne istotne z punktu widzenia lepszego przedstawienia kontekstu planowanego projektu. Zapisy należy ograniczyć do wskazania wyłącznie takich czynników, które mają faktyczny wpływ na realizację projektu.

1.3. Definicja celów projektu

Zdefiniowanie celów jest niezbędnym etapem służącym identyfikacji i analizie projektu. Stanowi ono punkt wyjścia do przeprowadzenia jakiejkolwiek oceny inwestycji (Wytyczne – Rozdział 3).

1.4. Identyfikacja projektu

Identyfikacja projektu musi zawierać zwięzłą i jednoznaczną informację na temat całościowej koncepcji i logicznych ram projektu (Wytyczne – Rozdział 4).

1.5. Analiza wykonalności, analiza popytu oraz analiza opcji

Należy przedstawić analizę wykonalności, analizę popytu oraz analizę opcji (rozwiązań alternatywnych). Na Wnioskodawcy spoczywa obowiązek wykazania, że wybrany przez niego wariant realizacji projektu reprezentuje najlepsze spośród wszelkich możliwych rozwiązań (Wytyczne – Rozdział 5).

Ponadto analiza powinna jednoznacznie potwierdzać, że:

- dokonano identyfikacji (w tym określenia rodzaju podejmowanych działań, oszacowania nakładów inwestycyjnych, przychodów, kosztów, planowanych do osiągnięcia celów), porównania i oceny możliwych do zastosowania rozwiązań inwestycyjnych oraz
- wariant wybrany do realizacji, zgodnie z art. 73 ust. 2 lit. c) Rozporządzenia UE nr 2021/1060, odzwierciedla najkorzystniejszą relację między kwotą wsparcia, podejmowanymi działaniami i osiąganymi celami.

W analizie wielokryterialnej należy uwzględnić w ramach kryteriów co najmniej: rodzaje podejmowanych działań, nakłady inwestycyjne, przychody, koszty, planowane do osiągnięcia cele.

Analizę opcji należy przeprowadzić w dwóch etapach (analiza strategiczna i analiza rozwiązań technologicznych). Nie dopuszcza się uproszczonej analizy, o której mowa w pkt 6) Rozdziału 5 Wytucznych.

1.6. Analiza finansowa, w tym obliczenie wartości dofinansowania

Należy przedstawić analizę finansową, w tym obliczenia wartości dofinansowania – w oparciu o metodę DCF (zdyskontowane przepływy pieniężne – discounted cash flows). Należy w sposób opisowy zaprezentować podstawowe informacje stanowiące podstawę przeprowadzenia analizy, której metodologię zaprezentowano w Wytucznych (Wytuczne - Podrozdział 6.4).

Całkowity koszt projektu nie obejmuje ewentualnych rezerw na nieprzewidziane wydatki. Analizę finansową przeprowadza się w cenach stałych. Nie dopuszcza się analizy w oparciu o ceny bieżące.

W zależności od kategorii inwestycji – należy wskazać wybraną metodę podając jednocześnie uzasadnienie wyboru.

W analizie finansowej wartość rezydualna określana jest w oparciu o bieżącą wartość netto przepływów pieniężnych, wygenerowanych przez projekt w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), następujących po zakończeniu okresu odniesienia.

Okres odniesienia (horyzont czasowy inwestycji) dla poszczególnych sektorów wynosi:

- Infrastruktura przeciwpowodziowa - 30 lat,
- Transport – 30 lat,
- Infrastruktura wodno – kanalizacyjna - 30 lat,
- Cyfryzacja - 15 lat,
- Systemy ratownictwa - 15 lat,
- Pozostałe sektory – 15 lat.

Wysokość taryf ustalających ceny za towary lub usługi zapewniane przez dany projekt jest, obok popytu, głównym czynnikiem pozwalającym określić poziom przychodów, jakie będą generowane w fazie operacyjnej (Wytuczne – Podrozdział 6.6)

Ustalenie wartości wskaźników finansowej efektywności projektu dokonywane jest na podstawie przepływów pieniężnych określonych przy zastosowaniu metody standardowej bądź złożonej (Wytuczne – Podrozdział 6.5 oraz 6.7).

Dla wszystkich projektów inwestycyjnych należy wyliczyć wskaźniki, tj. FNPV/C i FRR/C oraz FNPV/K i FRR/K.

Wnioskodawca powinien wykazać, iż dysponuje niezbędnymi zasobami, aby pokryć koszty eksploatacji i utrzymania inwestycji realizowanej w ramach projektu zarówno na etapie inwestycyjnym, jak i operacyjnym (Wytuczne – Podrozdział 6.8).

1.7. Analiza kosztów i korzyści – Analiza ekonomiczna / Analiza efektywności kosztowej

Należy przedstawić analizę ekonomiczną, czyli pełną formę analizy kosztów i korzyści. Szczegółowe wskazania co do metodyki analizy znajdują się w Wytucznych (Wytuczne – Podrozdział 7.1).

Ponadto należy wykonać analizę efektywności kosztowej jako element uzupełniający do analizy ekonomicznej (Wytyczne – Podrozdział 7.2).

W przypadku analizy ekonomicznej wartość rezydualna określana jest w oparciu o bieżącą wartość netto przepływów ekonomicznych, wygenerowanych przez projekt w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), następujących po zakończeniu okresu odniesienia.

Analizę ekonomiczną przeprowadza się w cenach stałych. Nie dopuszcza się analizy w oparciu o ceny bieżące.

Szczegółowe wskazania co do metodyki analizy znajdują się w Wytycznych, Rozdział 7.

1.8. Model finansowy

Jest integralnym i obligatoryjnym elementem Studium wykonalności i zawiera niezbędne elementy prognozy finansowej (w zależności od specyfiki operacji) projektu. Powinien być przygotowany w układzie „Wnioskodawca z Projektem” i oddzielnie „Projekt”. Powinien on zawierać co najmniej następujące tabele: Dane Firmy, Model Sprzedaży, Koszty Operacyjne, Zatrudnienie, Płace, Pozostałe Przychody/Koszty Operacyjne, Plan Inwestycyjny, Finansowanie, Sprawozdania Finansowe, NPV Kalkulacja (nie dotyczy projektów objętych pomocą publiczną), Podatek Dochodowy, Dodatkowe Kalkulacje. Dane dotyczące okresów historycznych powinny być zgodne z rzeczywistymi wielkościami wynikającymi ze sprawozdań finansowych, natomiast dane prognozowane powinny się opierać na założeniach realnych uwzględniających specyfikę projektu.

W przypadku ujęcia podatku VAT jako niekwalifikowalnego, należy go uwzględnić w Modelu finansowym oraz w budżecie projektu.

Co do zasady dla projektu wymagającego dofinansowania z funduszy UE wskaźnik FNPV/C powinien mieć wartość ujemną, a FRR/C – niższą od stopy dyskontowej użytej w analizie finansowej. Taka wartość wskaźników oznacza, że bieżąca wartość przyszłych przychodów nie pokrywa bieżącej wartości kosztów projektu. Jednakże, zgodnie z Wytycznymi dotyczące zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym hybrydowych na lata 2021-2027, odstępstwo od tej zasady może wynikać ze specyfiki projektu.

Analiza powinna zostać przeprowadzona dla przedziału czasowego:

- od trzech pełnych lat poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,
- okres realizacji projektu,
- okres odniesienia (zgodnie ze wskazaniem w pkt 1.6)

1.9. Analiza ryzyka i wrażliwości

Ocena ryzyka (również w okresie trwałości) wymaga przeprowadzenia jakościowej analizy ryzyka oraz analizy wrażliwości. Analiza wrażliwości ma na celu wskazanie, jak zmiany w wartościach zmiennych krytycznych projektu wpłyną na wyniki analiz przeprowadzonych dla projektu, a w szczególności na wartość wskaźników efektywności finansowej i ekonomicznej projektu (w szczególności FNPV/C, FNPV/K oraz ENPV) oraz trwałość finansową. Analizy wrażliwości dokonuje się poprzez identyfikację zmiennych krytycznych, w drodze zmiany pojedynczych zmiennych o określoną procentową wartość i obserwowanie występujących w

rezultacie wahań w finansowych i ekonomicznych wskaźnikach efektywności oraz trwałości finansowej.

Zmienne poddane analizie w ramach analizy wrażliwości mogą zostać dobrane przez Wnioskodawcę w sposób odpowiadający specyfice projektu, sektora, beneficjenta/operatora. Jakościowa analiza ryzyka obejmować powinna opis sposobu zdefiniowania kategorii prawdopodobieństwa oraz wskazania, po czyjej stronie znajduje się ryzyko.

Szczegółowe wskazania co do metodyki analizy znajdują się w Wytycznych, Rozdział 8.

1.10. Informacje dotyczące wykonalności technicznej projektu

Wnioskodawca powinien udowodnić, że projekt jest wykonalny technicznie. Należy wyjaśnić czy jest gotowy do realizacji; czy występują przeszkody natury prawnej lub technicznej, które mogą spowodować niemożność jego realizacji. Wskazać należy stopień przygotowania projektu pod względem administracyjnym w zakresie uzyskanych lub planowanych do uzyskania niezbędnych zezwoleń (np. pozwolenie na budowę, ocena oddziaływania na środowisko, pozwolenie wodno-prawne). W przypadku, gdy Wnioskodawca nie posiada jeszcze wszystkich niezbędnych decyzji, pozwoleń i praw własności powinien w sposób wiarygodny opisać i uzasadnić we wniosku o dofinansowanie z jakich powodów wystąpiły opóźnienia oraz podać termin uzyskania przedmiotowych dokumentów. Należy również przedstawić informację, czy w projekcie przewidziano rozwiązania dostosowujące infrastrukturę do skutków zmian klimatu np. w szczególności zagrożenie powodzią i sposób zarządzania tym ryzykiem; obszaru objętego analizą (np. gminy, powiatu).

1.11. Informacje dotyczące zasobów ludzkich i technicznych

Należy przedstawić wykaz zasobów ludzkich i technicznych niezbędnych do prawidłowej realizacji i wdrożenia przedmiotowego projektu - zarówno posiadanych, jak i planowanych do pozyskania. W przypadku konieczności zaangażowania nowych zasobów ludzkich/ technicznych należy przedstawić zakres wymaganych/ pożądanых kwalifikacji/ rodzaju wyposażenia oraz sposób ich pozyskania. Dodatkowo należy wykazać komplementarność projektu z innymi projektami z zakresu OZE realizowanymi ze środków europejskich lub innych, które zostały zrealizowane przez Wnioskodawcę lub są w trakcie realizacji.

1.12. Analiza ryzyka z uwzględnieniem:

- informacji na temat możliwych do przewidzenia negatywnych sytuacji/zdarzeń leżących poza bezpośrednim wpływem Wnioskodawcy zidentyfikowanych dla projektu w każdym z obszarów (ryzyko naukowe/technologiczne, biznesowe, finansowe, administracyjne i prawne);
- faktycznego oszacowania ryzyka poprzez przypisanie go do jednej z trzech kategorii prawdopodobieństwa: niskiego, średniego, wysokiego; w przypadku występowania wysokiego ryzyka niepowodzenia danego przedsięwzięcia należy szczegółowo opisać zasadność realizacji projektu, mimo jego występowania, a także wskazać, przy wystąpieniu jakiego negatywnego zjawiska zasadne będzie przerwanie projektu;
- planu zarządzania ryzykiem poprzez wskazanie, jakie okoliczności przyczyniłyby się do wystąpienia takiej sytuacji i sposób, w jaki Wnioskodawca zamierza reagować na wystąpienie zakładanych ryzyk w celu ich minimalizowania oraz zapobiegania.

1.13. Test pomocy publicznej

Wnioskodawca powinien przeprowadzić test pomocy publicznej wraz ze szczegółowym uzasadnieniem przeprowadzonej analizy, przy uwzględnieniu zapisów Regulaminu wyboru projektów w tym zakresie.

2. Dokumenty związane z przeprowadzeniem postępowania oceny oddziaływania na środowisko

Załącznik pn. Formularz w zakresie oceny oddziaływania na środowisko jest dokumentem obowiązkowym dla wszystkich Wnioskodawców. Informacje w nim zawarte powinny odnosić się do całego zakresu rzeczowego projektu. Zakres informacji wymagany do prawidłowego sporządzenia formularza określono w udostępnionym wzorze.

W odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub mogących oddziaływać na obszar Natura 2000 należy dołączyć dokumenty potwierdzające prawidłowość przeprowadzonych procedur związanych z ocenami oddziaływania na środowisko/obszary Natura 2000. Przy kwalifikacji projektu należy uwzględnić faktyczny zakres przedsięwzięcia.

Wnioskodawca, stosownie do zakresu przedsięwzięcia, zobowiązany jest do przedłożenia:

a) **Decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**

Dokument wymagany wyłącznie w przypadku, gdy projekt stanowi przedsięwzięcie mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko lub mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, według kwalifikacji dokonanej w świetle rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. *w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* lub ewentualnie na podstawie stosownego rozporządzenia obowiązującego we wcześniejszym stanie prawnym. Decyzja winna zostać opatrzona klauzulą potwierdzającą ostateczność dokumentu w postępowaniu administracyjnym.

b) **Opinii/postanowień organów biorących udział w postępowaniu zakończonym wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**

Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. W przypadku gdy w toku postępowania administracyjnego przeprowadzono ponowną ocenę oddziaływania na środowisko lub ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 niezbędne jest dołączenie wszystkich opinii i uzgodnień organów.

c) **Raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko** (wraz z ewentualnymi uzupełnieniami) lub streszczenie w języku niespecjalistycznym, gdy odpowiada ono wymaganiom ustawowym.

Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W przypadku gdy w postępowaniu z oceną oddziaływania na środowisko przeprowadzono także ocenę oddziaływania na obszary Natura 2000 (zgodnie z art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej) należy załączyć pełną wersję raportu lub rozdziały raportu związane z oceną wskazaną w art. 6.3 Dyrektywy Siedliskowej.

Natomiast w przypadku gdy ocena oddziaływania na obszary Natura 2000 została przeprowadzona w ramach innej decyzji administracyjnej niezbędne jest dołączenie raportu.

- d) **Karty informacyjnej przedsięwzięcia wraz z ewentualnymi uzupełnieniami.**
Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.
- e) **Obwieszczenia** – dokument potwierdzający podanie do publicznej wiadomości stosownych informacji wymaganych na podstawie art. 85 ust. 3 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (ustawa OOŚ), w związku z wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
Wymóg nie dotyczy postępowań gdzie organem wydającym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.
- f) **Deklaracji organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000**
Uwzględniając rekomendacje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, ION informuje, iż Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000 wraz z mapą lokalizującą projekt i obszar/y Natura 2000 nie jest wymagana dla następujących przedsięwzięć:
- projektów nieinfrastrukturalnych,
 - kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych na budynkach,
 - powietrznych pompy ciepła,
 - prac związanych z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach,
 - przedsięwzięć, dla których przeprowadzono ocenę oddziaływania na obszar NATURA 2000 w ramach decyzji środowiskowej oraz przedsięwzięcia, dla których przeprowadzona została ocena oddziaływania na obszar NATURA 2000 w myśl art. 98 ustawy OOŚ,
- oraz następujących przedsięwzięć położonych poza obszarami NATURA 2000:
- wszelkie prace konserwatorskie i restauratorskie prowadzone wewnątrz i na zewnątrz budynków,
 - przebudowa obiektów, mieszczących się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowa, przebudowa układu wewnętrznego pomieszczeń),
 - energooszczędne oświetlenie ulic i dróg,
 - termomodernizacja budynków,
 - obiekty małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych.
- g) **Deklaracji właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną**
Uwzględniając rekomendacje Wód Polskich (<https://www.wody.gov.pl/naszedzialania/potwierdzenie-zgodnosc-z-celami-srodowiskowymi>), ION informuje, iż Deklaracji organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną (tzw. deklaracji zgodności) nie wydaje się dla zamierzeń obejmujących:
1. przedsięwzięcia, dla których wydano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, w treści których znajdują się wnioski z przeprowadzonej analizy oddziaływania inwestycji na jednolite części wód;
 2. inwestycje lub działania, dla których uzyskano ocenę wodnoprawną, o której mowa w art. 425 ust. 1 Prawa wodnego;
 3. prace studialne, czyli dotyczące opracowania dokumentacji, jeśli w ramach tych projektów nie zachodzi potrzeba prowadzenia działań fizycznych (np. robót budowlanych lub innych działań polegających na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu);

4. inwestycje nieinfrastrukturalne (jak np. działania zakupowe, niezwiązane z ingerencją w środowisko);
5. inwestycje dotyczące systemów ERTMS, SESAR, ITS, VTMS i systemu aplikacji telematycznych, oraz dotyczące modernizacji statków i taboru kolejowego, jeżeli proponowane projekty nie obejmują robót fizycznych, które mogą negatywnie wpłynąć na jednolite części wód;
6. termomodernizację budynków;
7. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, powietrzne pompy ciepła;
8. wszelkie prace konserwatorskie i restauratorskie prowadzone wewnątrz i na zewnątrz budynków;
9. prace związane z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach;
10. przebudowę obiektów, mieszczącą się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowę, przebudowę układu wewnętrznego pomieszczeń itp.);
11. energooszczędne oświetlenia ulic i dróg;
12. kable teletechniczne instalowane na słupach;
13. ścieżki rowerowe;
14. montaż anten, nadajników i odbiorników na istniejących obiektach budowlanych;
15. remontów obiektów budowlanych innych niż kategorie VIII, XXI, XXIV, XXVII, XXVIII, XXX z załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332, z późn zm.);
16. zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków;
17. obiekty małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych. Wymóg dotyczy następujących rodzajów projektów:
 - stanowiących przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, gdy w postępowaniu zmierzającym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie analizowano wpływu projektu na cele środowiskowe Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW),
 - niestanowiących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (niewymagających decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach), ale mających charakter infrastrukturalny (czyli wymagających uzyskania „zezwolenia na inwestycję”, którymi są decyzje z katalogu uwzględnionego w art. 72 ust. 1 ustawy OOS, zgłoszenie o którym mowa w art. 72 ust. 1a ustawy OOS, a także inne decyzje administracyjne kończące przygotowanie procesu inwestycyjnego), gdy zakres tych projektów oraz ich lokalizacja wskazują na znaczący wpływ na cele środowiskowe RDW.

3. Kosztorys inwestorski

W przypadku, gdy Wnioskodawca w kosztach kwalifikowalnych założył wydatki poniesione na działania edukacyjno-informacyjne, w ramach niniejszego załącznika należy przedstawić zakres zakładanych działań edukacyjno-informacyjnych, formę i ilość działań oraz koszty jednostkowe poszczególnych działań edukacyjno-informacyjnych. Wartości wykazane w ramach niniejszego załącznika, powinny zostać odzwierciedlone w budżecie projektu.

4. Dokumenty finansowe

W przypadku podmiotów zobowiązanych ustawą z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości do sporządzania bilansu, należy dołączyć kopię bilansu, rachunku zysków i

strat, podpisane przez osobę, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz kierownika jednostki za okres 2 ostatnich lat obrotowych.

W przypadku podmiotów nie zobowiązanych ustawą o rachunkowości do sporządzania bilansu, należy dołączyć kopię odpowiedniego formularza podatkowego PIT (w przypadku spółek cywilnych, każdy ze wspólników musi przedłożyć deklarację PIT osobno) lub CIT, w zależności od sposobu rozliczania się z Urzędem Skarbowym wraz potwierdzeniem wpływu do urzędu skarbowego.

W przypadku nowo powstałych jednostek, tj. nie posiadających jeszcze zamkniętego pierwszego roku obrachunkowego, należy dołączyć bilans otwarcia.

Jednostki samorządu terytorialnego załączają opinię składu orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej o sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok poprzedni. Jeżeli jst nie posiada jeszcze opinii RIO za rok poprzedni, składa oświadczenie o niezwłocznym dostarczeniu dokumentu po jego otrzymaniu, nie później jednak niż przed podpisaniem umowy.

W przypadku realizacji projektu z udziałem partnerów, dokumenty finansowe, do sporządzania, których zobowiązana jest dana jednostka, powinny być dołączone przez każdy z podmiotów.

W przypadku, gdy dokumenty finansowe podlegają obowiązkowemu upublicznieniu, możliwe jest jedynie wskazanie odniesień do dokumentów w formie linków (w Studium wykonalności)

5. Procedury realizacji projektu grantowego

Zgodnie z zapisami art. 41 ust. 10 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027 (ustawa wdrożeniowa): „Właściwa instytucja zatwierdza procedury dotyczące realizacji projektu grantowego opracowane przez beneficjenta projektu grantowego.”

W ramach niniejszego załącznika dostarczyć należy Regulamin wyboru Grantobiorców i realizacji projektu lub inny dokument określający procedury i kryteria, na podstawie których beneficjent projektu grantowego dokona wyboru Grantobiorców. W dokumencie tym należy określić także procedury dotyczące zawierania z Grantobiorcami umów o powierzenie grantu, rozliczania wydatków poniesionych przez Grantobiorców oraz monitorowania i kontroli realizacji zadań przez Grantobiorców.

Kolejnym dokumentem obligatoryjnym w ramach niniejszego załącznika jest Umowa powierzenia grantu. Minimalny zakres tej umowy został określony w art. 41 ust. 7 ustawy wdrożeniowej. Umowa o powierzenie grantu określa w szczególności:

- 1) cel projektu grantowego i zadania grantobiorcy objęte grantem;
- 2) kwotę grantu i wkładu własnego grantobiorcy;
- 3) warunki przekazania i rozliczenia grantu, w tym warunki rozliczania wydatków przez grantobiorcę;
- 4) zobowiązanie do zwrotu grantu w przypadku wykorzystania go niezgodnie z celami projektu grantowego;
- 5) zobowiązanie do poddania się kontrolom lub audytom prowadzonym przez beneficjenta projektu grantowego lub uprawnione podmioty, o których mowa w art. 25 ust. 1 i 2..

6. Inne (jeżeli dotyczy)

Wnioskodawca ma również możliwość dołączenia innych dokumentów niewymaganych niniejszą *Instrukcją*, które pozwolą na przedstawienie pełnej koncepcji projektu